

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. srede. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto peti; poslanice, smrtne, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1167.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša za vsa leta 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolnjenega naročnine se uprava ne osira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštne-hranilnični račun št. 652.841.

Pol. društvo „Edinost“ v Trstu.

Vabilo

redni občni zbor

ki ga priredi

politično društvo „Edinost“ v Trstu dne 5. novembra t. l. ob 4. uri popol. v Sokolovi dvorani v „Nar. domu“.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev odbora.
5. Služajnosti.

Odbor.

Brzobjavne vesti.

Koroški deželni zbor.

CELOVEC 23. Posl. Dobernig je utemeljeval svoj predlog glede ustanovitve poštnega ravnanstva v Celovcu. Predlagatelj je omenil razprav vršivih se tozadevno na radajem zasedanju. Nobene odpomoči ni v tem, da je ministerstvo za trgovino odposlalo v Celovec posebnega nadzorniškega uradnika, da vsprejema pritožbe in želje. Govornik je izjavil, da deželni zbor ne opusti zahteve po samostojnem poštnem ravnanstvu v Celovcu.

Deželni predsednik je opomnil, da je bil nadzornik le začasno odposlan. Predlog je bil končno izročen odesku.

Protestni shod v Braili.

BUKAREŠTA 23. (Agence Roumaine). Včeraj se je v Braili, kjer se nahaja naj večja grška kolonija v vsej Rumunski, vršil protestni shod proti grozodejstvu, ki so jih Grki izvršili v Makedoniji. Velik del grških trgovcev, bivačih v Braili, je razbesilo romunsko zastavo. Vzlele velikemu navalu občinstva se je shod izvršil mirno.

O novi državni obliki na Norvežkem.

KRISTIJANIJA 23. Bivši ministerski predsednik Blahr je imel sinoči v glasbeni dvorani govor, v katerem je zastopal mnenje, da bi se glede bodoče državne oblike Norveške moralo vršiti ljudsko glasovanje in uvesti republiko. Po njegovem predlogu bi predsednika republike moral voliti storting. Shod, na katerem je bilo navzočih približno

tisoč oseb, je končno z veliko večino vprejel resolucijo, ki se je izjavila za ljudsko glasovanje.

Državnozborska dopolnilna volitev.

TRIDENT 23. Na volilnem shodu, ki se je včeraj tukaj vršil, je bil župan dr. Silli enoglasno proglašeno kakor kandidat za izprašeno mesto državnega poslanca.

Bolgarski knez Ferdinand na Francoskem.

PARIZ 23. Bolgarski knez Ferdinand se je sinoči povrnil semkaj iz Creuzota.

V stvari atentata proti sultanu.

CARIGRAD 23. Preiskava v stvari atentata proti sultanu je dovršena. Komisija pripravlja točno poročilo o tem in o armen-skih zarotah. Kasenske razprave prično najbrž še le po ramazanu.

Rosebery o Campbell Bannermanu.

EDINBURG 23. — Na nekem velikem ljudskem shodu liberalne stranke je imel Rosebery važen govor, v katerem je povzval Campbell-Bannermanovo vodstvo liberalne stranke ter je izjavil, da prevzame isti v kratkem zopet vršno poveljstvo nad liberalnimi silami.

Dopolnilna deželnozborska volitev na Trentinskem.

MEZZOLOMBARDO 23. Na mesto deželnega poslanca dra. Josepa Donati je bil danes v Remenu s 330 glasovi izvoljen Emanuel Lanzarotti. Na protukandidata dra. Alfonza Pasolli-ja v Cembri je odpadlo 116 in na profesorja Ivana Lorenzoni-ja v Clesu 72 glasov.

Sprememba v nemški diplomaciji.

BEROLIN 23. »Woltov biro« poroča: Kakor smo zvedeli od kompetentne strani, je cesar Viljem dovolil, da stopi poslanik v Petrogradu grof Alvensleben iz zdravstvenih razlogov na dopust, ob enem mu je podeljen red črnega orla. Njegovim naslednikom je imenovan pl. Schven, doslej odposlanec v Kodanju.

Predsednik Loubet na Španskem.

MADRID 23. Predsednik Loubet je opoldne dospel v Escorial, kjer si je ogledal palačo in samostan. Položivši venca na grob kralja Alfonza XII. in Asturake princezije, se je Loubet odpeljal v Madrid. Predsednika so povsod živahno pozdravljali.

MADRID 23. Povodom prihoda predsednika Loubeta je vse mesto okrašeno. Na mnogih hišah vihrajo francoske in španske zastave. Časniki pozdravljajo v svojih člankih Loubeta.

Minister za poljedelstvo v Dalmaciji.

SIVERIĆ 23. Minister za poljedelstvo grof Buquoy je v soboto v spremstvu dvornega svetovaleca Portela, sekcijskega svetovaleca barona Sackera in okrajnega glavarja Silva obiskal preznogovne jame v Siveriću. Minister si je vse naprave točno ogledal ter se je podal v jame. Izjavil je, da so te preznogovne jame za bodočnost Dalmacije izredno velike važnosti. Popoldne se je minister s svojim spremstvom podal v Knin in na bližnjo državno izgledno kmetijstvo v Glavici.

Vojna izjava bana Pejačevića.

OSEK 23. (Ogrski bi.o). Ban grof Pejačević je v Kamenici izjavil, da je vlada predložila kroni v potrjenje medkonfesionalni zakonski načrt, ki ga je napovedala na zadnjem zasedanju. Ta važna izjava načelnika dežele je splošno zadovoljila, ker se s tem izpolni želja srbskih poslancev, ki so jo že desetletja gojili.

Demonstracija za volilno pravico.

LVOV 23. Demonstracija za volilno pravico socijalnih demokratov se je izvršila po programu ob udeležbi delavskih zvez in socijalističnih organizacij mest Krakova, Przemsla, Borslava, Stanislava itd., potem dijakov in ženskih. Pod vodstvom posl. Dazyaskega in maloruskega voditelja socijalistov Hankijeviča se je več deputacij podalo k deželnemu maršalu grofu Badeniju, kateremu so na poljskem in ruskem jeziku izrazili želje delavstva glede uvedanja splošne, enake in direktne volilne pravice. Deželni maršal je izjavil, da bi sukcesivno razširjanje volilne pravice, ki bi odgovarjalo faktičnim razmeram v deželi in bi se izvršilo brez vsakega nasilnega prevrata, bilo utemeljeno in opravičeno. Sodelovanje zastopnikov vseh slojev prebivalstva v deželnem zboru, torej tudi delavskih mas, bi bilo želeli za blagor dežele, ker bi vlad tega diference ublažila, in bi napačna mnenja o namenih sedanjega deželnega zbora odstranila. Potem se je sprevod podal k namestniku, ki je izjavil, da predloži peticijo vladi. Namestnik se je pohvalno izrazil o dostojnem značaju in vzornem redu manifestacije.

Norveška.

KRISTIJANIJA 23. Na današnji seji stortinga je bila na dnevnem redu razprava predloga desatorice členov glede ljudskega glasovanja. Predsednik je na nasvet vlade predlagal, naj se razpravo odgodi na nedoločeno čas. Ta predlog je bil vsprejet pod pogojem, da se bo o tem predlogu desatorice razpravljalo istočasno s predlogom, ki ga eventuelno vloži vlada v tej stvari.

Ogrska kriza.

SOBOTICA 23. Na včerajšnjem shodu volilcev je Košut izjavil, da koalicijski nikdar ne zataji svojih principov. Po razpustu državne zbornice bo opozicija zopet izvoljena še z večjo večino, da odstrani negotbo iz l. 1867. Ako nam Dunaj sedaj ne dovoli naših malih zahtev, tedaj uveljavimo ves kompleks našega programa. Apponyi je rekel, da vlada ni ustavna, ker se izogiblje izjavi ljudske volje in ker hoče s splošno volilno pravico podkupiti voljo naroda, da bi se isti odpovedal narodnim aspiracijam. Skupščina je vsprejela resolucijo, ki izraža ogorčenje radi poniževalnega vsprejema pri cesarju dne 23. septembra, izraža zaupanje članom koalicije in prosi, naj napačno ustavo branijo z vsemi zakonitimi sredstvi, ki so na razpolago.

BUDIMPEŠTA 23. — Vodilni odbor združene opozicije je na današnji seji sklenil, da že danes zavzame stališče nasproti reaktivirani vladi Fejervary-ja, ker večina parlamenta ne more imeti zaupanja do vlade, ki je prejela nezaupanico toliko v poslanski, kolikor v magnatski zbornici in proti kateri je bil v poslanski zbornici stavljen predlog, da se jo stavi pod obtožbo.

BUDIMPEŠTA 23. — Vodilni odbor združene koalicije je imel danes sejo, na kateri je razpravljalo o skupnem postopanju s hrvatskimi opozicijskimi strankami.

Dogodki na Ruskem.

MOSKVA 23. (Petrogr. brz. agentura.) Grofica Matilda Witte je bila predstavljena carici Aleksandri.

PETROGRAD 23. V merodajnih krogih so mnenja, da je tukajšnji štrajk železničarjev samo poskus in političen manever. Namen štrajku da je poskusiti in organizirati sile za splošen štrajk, ki se namerava izvesti koncem leta na vseh petrograjskih in moskovskih progah, vlad česar bi v obeh mestih nastalo pomanjkanje živeža.

HARKOV 23. (Petrogr. brz. agent.) Od danes zjutraj je na tukajšnjih železnicah pričel splošni štrajk. Delo so ustavili tudi v pisarnah železnice.

MOSKVA 23. (Petrogr. brz. agent.) Na nekem shodu, ki se je vršil včeraj, je bilo sklenjeno nadaljevati štrajk železniških delavcev, dokler se ne ugotovi njihovih zahtevam. Aretovani člani železniške zveze so bili zopet izpuščeni na svobodo. Danes je semkaj dospelo močstvo železniškega batalijona, da vrši službo na lokomotivah železniške proge Moskva-Kazan. Minister za promet knez Hilkov je skušal včeraj pregovori

petelin na strehi. Obračajo se sem, obračajo tja, a slednjiš jih odasja huda ura. Jaz tu sedim mirno, gloyem, srksm vsakdanjo kapljico, hvalim Boga vsevišnjega in se trdno nadejam, da mirno in blaženo zaspi, ko pride smrtna ura.

— Tako mislim tudi jaz, je odgovoril grobokop. Vidiš, moje delo ni Bog ve kako veselo, ker človek gleda skoro vsaki dan v grob in ima več opravka z mrtvimi, nego z živimi. Ej, koliko let že kopljem tako le! Saj bi ti znal tu skoro o vsakem grobu pripovedovati celo povest, ali jaz ne bi hotel svoje lopate zameniti za kak vitezki meč. Vprašaj le mene: kolikokrat sem videl na svoje oči, da strela zadevlje prej zvonik, nego-li kočico! Ostanimo, kar smo, in reimo: Hvaljen bodi Jez Kaj je to? je vzkliknil grobokop, spremenivši zbog strahu svoj glas, ter zrl pred-se v temo.

— Kaj ti je za božjo voljo, je vprašal nočni čuvaj v skrbi.

— Ali ne vidiš onega-le, je rekel grobokop, pokazavši s prstom pred-se.

Nočni čuvaj je obrnil glavo. Iz tmine je bilo razločiti, kako se med križi pokopališča giblje senca sem in tja ter se pomiče proti luči baklje.

(Pride še.)

PODLISTEK.

317

Prokletstvo.

Epodovski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljevala ga dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.-S.

Okolo polnoči je kopal grobokop Gjuka na pokopališču tik stolne cerkve nov grob. Bakljo je bil zataknil v bližnji grob, a pred njim je ležalo v staro platno zavito in salamo zvezano truplo, ki so je kmetje malo poprej izvlekli iz-pod klanice. Gjuka je hitel, potiskaje nego v lopato, da mu je neprestano pot tekla s čela. Že je bil izkopal do pasu, ko je pristopil k njemu nočni čuvaj kapitelski ter mu začel govoriti:

— Oj, Gjuka moj! Zopet so za-te prišli časi in si priden na delu. A reci mi, kdo je ta blaženi svat, ki ga ravno odpravljaj v raj večni? Ne bo menda to kaka svetla glava; ker ste mu napravili krsto in cunj.

— To ti je, brate, Nikola pl. Gregorović, ki so mu dazet črevljarske babe zmečkale glavo.

— Ali mu nisi vzel birse, da jo prodáš.

— Nisem, naj izgine v miru, sedaj prištedi vsaj svet nekaj vina. Z Bogom kume?

— Z Bogom! Srečena počitek, je odgovoril nočni čuvaj ter vrgel svojo široko sulico na rame, lahko tebi, kume, ali težko meni. Ti postelješ kmalu temu pijanemu svetu večno postelj, pak se boš mogel potem zavleči pod svojo odejo. Meni pa treba kročiti po noči brez spanja po vsem kapitelskem in novomeškem kraju, ter vsako uro kričati eno in isto pesem; pa, ko je minola noč, ti je tudi poleti hladno in ti mrzaz pretrasa kosti.

— Eh, kume stražar, se je nasmešnil grobokop vrgši lopato zemlje iz jame, kaj je to? Jaz stavim, da imaš tudi sedaj medicino za to v svoji torbi.

— Seveda, je potrdil nočni čuvaj, smehljaje se svito, da mu je nos čudovito zadrhtel, pa je-li to greh? Človeku je dovoljeno, da si oslaja grlo ob težkem opraviilu.

— Res je.

— Na, grobokop pokusi, je-li to prava kaplja in greje li stražarja? Saj ti se tudi potiš ob delu. Na, da ne boš alabo govoril o meni. Ob teh besedah je izviskal stražar iz torbe jako umetno rezano in porisano čutarico s štirimi nogami ter jo ponudil v jama

grobokopu, ki je željno prijel ter posrknil, zatiskanivši oči, nekolikokrat prav pošteno.

— Ha? je vprašal stražar, zagnivši se k grobu.

— Lahko je tebi kričati po noči, ko imaš to čutarico pri sebi, je odgovoril grobokop, povraivši mu šganje in obrivši si s rokavom usta, saj od te kapljice bi savrel tudi led v enem hipu.

— In bi, se je zopet zvijačno nasmejal stražar. Potem je privzdignil čutaro: Čuješ grobokop. Ko smo si mi živi osladili grlo, je vredno in se spodobi, da se spomnimo tudi mrtvega, ki leži tu pred nama s slamo zvezan in trd. A moj Niko, plemeniti človek, pijani svat in vinski brat, da bi bilo v moji kleti, kar je tvoje grlo popilo, potem ne bi ostal jaz siromašen stražar, ampak postal bi bogat krečmar. Nikola Gregorović! Vidiš! V zadnje se te spominjajo živi, za katere si tako malo maral v svojem življenju. Niko! Vidiš, tu pijem za to, za srečno pot v večni raj, v blaženi kraj!

— Ha! Ha! Ha! se je nasmejal grobar, ti si vražji šaljevec, moj kume stražar. Prav si rekel, bil je plemenitaš. Pa kaj mu je koristilo njegove plemenitaštvo? Glej, danes mu je zdrobilo glavo. Veruj, ta velika gospoda stoji visoko na burji in vetru, kakor železni

riti mašiniste, da prevzamejo delo. Le eden se je dal pogovoriti ter se je z ministrom na stroju odpeljal v Rjezan.

Novi šolski in učni red in — stara netočnost glede slovanskih šol.

(Dopis.)

35 let je bil star dosednji šolski in učni red za ljudske in meščanske šole. Te dni je pa naučno ministerstvo priobčilo in zaukazalo novo naredbo te vrste, ki stopi v veljavo s prihodom šolskega leta, oziroma že s 1. novembrom t. l. na tistih šolah, ki še le tedaj pridejo z novim šolskim letom. Ta novi pravilni red za javne in privatne ljudske in meščanske šole ni prinesel ravno veliko novega in tudi ni v bistvenih rečeh dosti prenovil starega reda. So nekatera poglavja nova; toda v njih so izrečene bolj želje, nego ukazi.

Napredek kaže ta red v notranji organizaciji šol; napredek je izražen v tem, kar se je v ta kodeks »pravilo marsikaj, kar se je v teku 35 let dobro obneslo v praksi. Hvalevredno je tudi to, da se je porabilo že marsikaj, kar so napredni nemški pedagogi priporočali. Oziralo se je osobito na to, kako bi se šolski otroci zdravi hranili, kako ne bi noben otrok ostajal brez pouka, kako naj bi šola delovala v soglasju s starši in domačo hišo. Navedena so bolj na drobno določila glede rednega šolskega obiska, glede celotnega in poludnevnega šolskega pouka, glede dolžnosti in pravic učiteljev in šolskih voditeljev in domače konference, glede sprečeval, razredov in oddelkov, preizkušanj itd. itd. Vsega tega ne bomo navajali, ker spada to v šolske liste.

Ali kar spada v politični list, tega ne smemo prikriti č. čitateljem. Eden prvih §§ novega šolskega reda velevala, da se morajo, kadar je treba gospodskam odločiti, zaslusiti tudi občine, šolski okraji in dežele, kakoršen učni jezik, oziroma jezik kakor predmet je novim, oziroma starim šolam izbrati. Da je ministerstvo to točko vprejelo v svojo novo naredbo, na to so jo gotovo napotile večkratne razsodbe upravnega sodišča, pri katerem so se pritoževale pogostoma osobito slovanski starši, ki so jim uprav usiljevali nemške šole. Ta okoliščina nas je opozorila, da ta novi šolski in učni red ugaja v vseh točkah le čisto nemškemu, čisto italijanskim in čisto slovanskim (češkim) šolam. Vsem glede jezika mešanim šolam prinaša sveda tudi mnogo navodil, a vseh ne. V Avstriji imamo namreč, žalibog, veliko nepedagoških šol, namreč osobito veliko nemških (nekaj italijanskih) šol, v katerih se poučujejo slovanski, izlasti slovenski otroci. Vrh tega imamo utrakvistične šole in šole, v katerih se poleg slovanskega učnega jezika v preveliki meri uči nemščina (italijanščina) kakor učni predmet. Takih pedagoških odnosov je v Avstriji vse polno. Novi učni red jih niti ne omenja; torej jih ne graja in ne hvali. Ker teh pedagoških izrastkov ni prepovedal, kakor bi jih moral. Ako hoče tudi v tej, kakor v drugih točkah, uveljaviti zdrava pedagoška načela, naj bi bil dal vsaj navodila, kako je učitelju postopati na nemških (italijanskih) šolah, kjer je $\frac{1}{5}$ ali $\frac{2}{4}$ ali $\frac{1}{2}$ itd. slovanskih otrok, kako mu je uravnavati pouk na utrakvističnih šolah, koliko ur je smeti porabiti na slovenskih šolah za tuj jezik (nemški, italijanski) kakor učni predmet, kateri drugi predmeti se smejo v tem slučaju prikrajšati itd. Takih navodil pogrešamo v novem šolskem in učnem redu. Kajti v tej stvari tavaajo vse šole gospodke v temi že 35 let, od najnižje do najvišje inštanče, ki so glede pedagoških in metodskih načel v tej točki vedno in povsodi nesedne — edine pa le v tem, da za slovanske otroke ni nikoli in nikjer preveč nemščine, oziroma italijanščine. Da se učitelji in otroci mučijo s nemškimi (italijanskimi) knjigami, da učenci valed neznanja učnega jezika sastajajo v drugih koristnejših predmetih, da jim je valed tega zapra pot do višjih učilnic in potlej do višjih služeb, za to se ne brigajo avstrijski c. kr. pedagogi. Materijalna in moralna škoda se pa godi nam Slovanom, osobito nam Slovincem, ko se vrhu tega naš rod razsoduje po tujih šolah. In to osobito tedaj, ako so tuje šole še v rokah tujih učiteljev, kar je, žalibog, v navadi. V Avstriji se ustanovlja najprvo za enega nemškega otroka in 99 slovenskih — nemška šola! To nemško učilnico smatrajo sedaj Nemci za nemško posest, in ne dopuščajo,

da bi na tako šolo prišel Nemec ali renegat. Takih slučajev je na Spodnjem Štajerskem 90%, na Korškem pa 99%.

Torej glede slovanske šolske mladine na neslovenskih (utrakvističnih) in drugih učilnicah ni prinesel v jezikovnem obziru novi šolski in učni red nikakršnega pedagoškega leka. L.

O položaju v Avstriji

piše »Kons. Korrespondenz«, ki je čisto dorro informirana:

Takoj po zaključenju deželnega zbora češkega bo baron Gautsch zopet občutil potrebo, da stopi v dotik z voditelji posamičnih strank. Državni zbor se snide bržkone dne 21. novembra, a baron Gautsch se hoče zagotoviti osebno za dva slučaja: za razpravo o vsenemškem nujnem predlogu za takojšnje ločenje od Ogrske in za dovoljenje proračunskega provizorija, v katerem bo evetuelno prekrbljeno tudi za prispevek naše polovice monarhije za skupne izdatke v letu 1906.

Kar se dostaja gori omenjenega vsenemškega predloga, računa »Konserv. Korrespondenz« po sedanjem razpoloženju v državno-zbornih klubih, da bo istemu zagotovljena kvalificirana večina ter da bodo se svojim kontravotumom vladi na razpolago le Poljaki in veleposesostvo. Baron Gautsch pa se je že opetovano angažiral za obranitev državno-pravne skupnosti monarhije in bo v parlamentu iskal potrebne večine za ta vladni program. Če vlada ne bo mogla preprečiti vstopa nujnosti, potem bo ta možna dva slučaja. Ali se zbornica tudi meritorno, v stvari sami in ne le glede nujnosti, izreče za predlog vsenemcev, torej za takojšnje ločenje, ali pa ne bo v zbornici, ki je glasovala za nujnost, absolutne večine za vsebino predloga samega.

Kar se dostaja proračunskega provizorija, oziroma prispevka za skupne stvari, ni še nič določenega. To je ravno zavirano od dogovorov barona Gautscha z voditelji strank. Če ne pride do sporazumljenja, potem se bržkone za skupne izdatke potrebni znesek nakaže in izplača tudi brez uporabe § 14, torej via facti!

Pa še govore ljudje, da imamo v Avstriji konstitucijsko življenje in parlament, ki ima svoja prava in svojo odgovornost... Neš parlament je mogočen gospod vse dotlej, dokler dela to, kar hočejo visoki krogi. Seer pa se tudi brez njega odloča v najvažnejših stvareh.

Car v Rimu?

Zopet se je začela pojavljati po nekaterih listih vest o obisku ruskega carja v Rimu. Iz Rima poročajo, da car želi povrniti italijanskemu kralju obiskin da želi prijateljskih odnosov do Italije. Bival bi car v Kvirinalu v kraljevski palači. Z ozirom na odnose, ki vladajo med Vatikanom in oficijelno Italijo, bi od tu ne mogel obiskati papeža. Car bi torej obiskal ruskega ministra pri Vatikanu, od koder bi se mogel podati v obiske k papežu.

Če pa ta želja carjeva, ki jo iz Rima javljajo svetu, ni bolj želja — oficijelne Italije?!

Ameriške Zvezne države in južnoameriške republike.

Iz Jacksonville (v Floridi) poročajo od 21. t. m.: Predsednik Roosevelt je imel da nes tukaj govor, v katerem je rekel med drugim: Dela v panamskem prekopu so že napredovala, da se zamore reči z gotovostjo, da bo prekop dovršen in sicer najbrž s manjšimi stroški, nego se je mislilo. Severne ameriške države so dolžne skrbeti za kanal. V to svrhu je neobhodno potrebna močna flota in strateški dohod v kanal. Prva bo kmalu dovršena in sedaj imajo v oblasti Severne države. Ameriške države nimajo namena napasti katero južnoameriško republik in ne žele pridobiti niti pedi zemlje. Ako bi se ameriške Zvezne države kakikrat morale umešavati v stvari kake republike, bi to storile z odkritim namenom, da pojdejo dotični republiki na roko. Zvezne države, bi se pa takega uredstva poslušile le v najskrajnejšem slučaju, to pa, da zabranijo, ako bi bila kaka evropska sila primorana postopati proti kake republiki.

Drobne politične vesti.

Vlada razpusti zbornico. Praški »Narodny Listy« poročajo z Dunaja,

da utegne vlada razpustiti poslansko zbornico še v tem letu. Baron Gautsch da se je odločil, da parlament takoj razpusti in še letos razpiše nove volitve, ako državni zbor ne odobri takozvanih državnih potreb tiščih se predlogov. Vlada dvomi, da dobi za te predloge potrebno večino v državnem zboru. Kako da misli vlada te predloge uveljaviti, če jih zbornica odobri, ni znano, niti se more sedaj vedeti, kaj se zgodi, ako Gautsch na novih volitvah ne zmaga.

Statistika strank na Ogrskem. Od zadnjih državnoborskih volitev se je število ljudske stranke pomnožilo od 25 na 27 členov, neodvisne ljudske stranke od 165 na 183, od posrcev, stoječih izven strank od 9 do 14, število disidentov je ostalo isto, to je 26 členov, narodnosti imajo 10, demokratije 2, socialisti dva poslance. Členi nove stranke so padli od 13 na 11, liberalci od 161 na 114 poslancev.

Papeževo zdravje. Rimski list »Messaggero« poroča, da je papež v dokaz, da je njegovo prehlajenje le neznatno, v nedeljo zjutraj ob 8. uri daroval sv. mašo. Na to da je tekom dneva vprejel več oseb, med temi mnogo inozemcev. »Messaggero« pripominja, da razburjenje, ki se je v soboto razneslo radi papeževga zdravlja, prihaja od tudi, ker je papež podvržen srčni hibi, radi česar ni pa nobene nevarnosti za njegovo življenje.

Kandidat za francosko predsedništvo. Pariški »Gaulois« je priobčil govorico, da namerava kandidirati za predsednika francoske republike Jonnart, poslanec departementa Pais de Calais, in sedaj generalni guverner v Alžiriji.

Witte in novo ministerstvo. Berlinski »Lokal-Anzeiger« poroča in Petrograda, da urgira Witte ustanovitev odgovornega ministerstva. Gotovo je, da bo on imenovan ministerskim predsednikom, toda on vprejme to mesto baje samo pod pogojem, ako se mu da popolaoma svobodna roka.

Grško-romunski spor. Kakor javljajo iz Carigrada, se v diplomatskih krogih govori, da se grško-romunski spor izroči mirnovemu sodišču v Haagu. Razsodba tega sodišča bi bila velike važnosti za ureditev makedonskih razmer sploh, ker bi se s tem ne rešilo samo kucovlaško vprašanje, ampak bi morala Turčija priznati tudi Srbe kakor samostojno narodnost v Makedoniji ter jih lošiti od carigradskega grškega patrijarhata.

Domače vesti.

Taki so tisti tržaški svečeniški »reformatoriji«! Te dni smo že omenili, kako arditno se zaleta glasilo jezuitov, »Civiltà cattolica«, v Slovence radi njih borbe za slovensko bogoslužje. Danes moramo še pridodati, da rečeno pobožno glasilo ne pardona niti škofa krškega Mahniča. Kar se dostaja vnetosti in gorečnosti za versko stvar, ga menda škof Mahnič nima vrstnika med... slovenskimi škofi, smo hoteli reči, ali zagrešili bi se proti resnici. Torej recimo: med škofi, ki vladajo nad Slovenci! Če se torej »Piviltà cattolica« zaganja tudi v tega pobožnega škofa, potem je jasno vsakemu otroku, da ga ne napada iz religioznih, ampak iz narodnostnih čzirov — radi politike, iz sovražstva do Slovanov.

A sedaj prihaja to, kar smo hoteli naglasiti in kar je vekekarakteristično za izvestne italijanske svečeniške kroge v Trstu. List, ki ga izdajajo pod imenom »L'Avvenire« hvali in priporoča isto »Civiltà cattolica«, ki grdo napada škofa Mahniča. Tudi tu so sveda odločilni narodno politični razlogi, isti vzroki, radi katerih so isti svečeniški krogi tožili in denuncirali v Rimu tudi pokojnega jim — velikega dobrotnika škofa Šterka: Ali se nadejajo, da postane tudi škof Mahnič njihova žrtev, kakor je bil pokojni škof Mahnič Šterka?!!

Popravek, oziroma pojasnilo. V nedeljo smo priobčili na tem mestu polemično notico proti »Piccolu« v kateri je bilo povedano, kako je redar aretiriral nekega upornega sovina in kako je bil ob tej priliki aretiran tudi trgovec Fran Antonič s Belvedera radi umešavanja v posle redarjev.

Gosp. Antonič je prišel v naše uredništvo in nam je opisal dogodek tako, da sta ga res odvedla dva redarja (in ne eden) najprej, na njegovo prošnjo, v njegovo prodajalnico, da uredi nekatere stvari in potem na stražnico, od koder so ga pa potem izpustili zopet na svobodo. To pa

nikakor ni res, da bi bil on kričal besede, ki se mu pripisujejo v naši notici: Mola! Mola!

Kranjsko šolstvo! Vsa dežela Kranjska ima le eno višjo dekljsko šolo, in eno nemško meščansko šolo v Krškem.

Tu bodi povedano, da so Slovenci na spodnjem Štajerskem svoj čas zahtevali slovensko meščansko šolo.

Nemci pa so slovenskim zastopnikom to prošnjo odbili z motivacijo, da Kranjske, v kateri deželi bivajo Slovenci v kompaktni masi, nima ni jedne slov. meščanske šole! To da je torej dokaz, da Slovenci spleh ne potrebujejo nobene slovenske meščanske šole. —

Kranjska ima nekaj privatnih šol, med temi jih je par, ki se nahajajo v rokah šolskih sester.

Da so na Kranjskem glede šolstva žalostne razmere, v dokaz za to navajam razmere v Novem mestu.

Novomesto je že pred davnimi leti prošlo dež. šolski svet, da se dvorazredna dekljska šola razširi v štirirazrednico. Po dolgem času se je deželni šolski svet usmilil Novegamesta, ter dovolil trirazrednico.

Ker pa tudi ta nikakor ni zadostila tuk. šolskim razmeram je zopet krajni šolski svet, kakor tudi mestno zastopstvo, soglasno sklenil prositi, da se trirazredna dekljska šola razširi v štirirazrednico. Potrebnovali bi pa najmanj šest-razrednice.

Toda okr. dež. šolski svet je tudi sedaj to prošnjo blagohotno odklonil. Razlog je gotovo ta, da je mesto popolnoma slovensko.

Marsikdo bo vpraševal, kakšao »mesto«, da je to, kateremu se ne dovoljuje štirirazredna dekljska šola? V kratkih potezah hočem podati cenjenim čitateljem podobo istega.

Novomesto ima sledeče urade: okrajno glavarstvo, glavni davčni urad, poštni in brzojavni urad, okrožno in okrajno sodišče, orožniško postajo, finančni urad, vinarsko nadzorništvo.

Nadalje se nahaja tu sedež okrajnega šolskega nadzornika, stavbenega urada, gozdarskega urada, železniška postaja, višja gimnazija in precejšnje število obrtnikov, rokodelcev raznih trgovin in posestnikov.

(Pride še.)

Povej mi, kdo te priporoča...?

Novi »Polaer Morgenblatt« se sam baha, da so ga na mesečnem shodu pulske skupine »Sudmarke« v hotelu Cuzzi toplo priporočili... To bo zadoščalo menda vsakomur, ki le količkar poma cilje tega nemškega vojevitvega društva. Po priporočilu od strani Sudmarke je sankcionirana vsaka beseda, ki smo jo napisali v označenju tega novega namškega podjetja v glavnem avstrijskem vojnem pristanšču.

Vina kakor vode. Iz Staregrada v Dalmaciji poročajo, da imajo leto tamkaj vina kakor vode. Kar pamtjo najstarejši ljudje, ni bilo tamkaj še tako dobre letine. Vsak parnik dovaža novih sodov. Nekaj novega vina so že prodali hektoliter po 16 in 17 kron, ker ljudje niso imeli posode.

Največa ladija na svetu — na Reki. Ameriški parnik »Carionia« odpotuje dne 9. januarja 1906. iz Amerike, preko Genove, in Ne-polja ter pride dne 26. januarja na Reko. Na nji je prostor za 4000 potnikov III. in 1000 potnikov I. in II. razreda. Prostori za I. in II. razred so veliki in urejeni kakor velik hotel. Parnik se ustavi na Reki dva dni, potem pa odpluje zopet v Ameriko. Ladija ni še nikdar plula po Jadranem morju.

Avdičena. Cesar je včeraj vprejel v avdičeni veleindustrijalca barona Eccc-nom o.

»Dramatično društvo« uprizori, kakor že javljeno, dne 1. novembra v »Narodnem domu« v Trstu tradicionalno igro »Mlinar in njegova hči«, dne 2. novembra pa v »Narodnem domu« pri sv. Ivanu.

Ze celo vrsto let je polnila ta pretresljiva igra po vseh večjih in manjših odrih ob prazniku Vseh svetnikov Talijn hram; kajti ni ga umestnejšega časa za uprizoritev te igre, kakor so ravno ti prazniki. Igrala se je, igra se in se bo igrala, kdo ve še koliko let. In ravno radi tega se je odločilo naše dramatično društvo, da uprizori tudi letos »Mlinarja in njegovo hčero«, daizravno jo slavno občinstvo pozna še iz prejšnjih

Deček zmožen slovenskega in italijanskega jezika, piše in čita slovensko in nemško in deloma tudi italijansko, želi vstopiti kakor praktikant v kako slovensko trgovino. — Ponudbe na „Edinost“ pod „Deček“.

K. grof Strassoldo

v Strassoldo na Primorskem, sprčuje, da je želodčne bolečine, vsled katerih je trpel dve leti, odstranila edino le uporaba (tudi odvajalno)

želodčne tinkture

G. PICCOLIJA, dvornega zagajatelja Njega Svetosti in lekarnarja v Ljubljani.

1 steklenica velja 20 stot. in se vnanja naročila točno izvršujejo.

Nova prodajalnica klobukov
David Osmo
v ulici Barriera vecchia št. 5.

Velik izbor klobukov, lastne delavnice, raznovrstnih kap za moške in ženske.
Brez konkurenčne cene.

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča:

Vydrovo žitna kava.
Juhni pridelatek znamka „Vdras“.
Juhne konzerve (grahove, lečne, gobove in rižere).
Oblati (specialiteta: „Dessert delicat“ in masleni oblati).
Šumeči limonadni bonboni „Ambo“.
Dišava za pecivo „Bukline“.

NAPRAVITE POSKUS!
Kolekcijske vse teh izdelkov 3 krome 20 stot. in poštnina.

Veliki postranski zaslužek

vdobi vsakdo, ki ima mnogo poznanja in ki bi razprodajal ali prevzel

zastop

neke solidne tovarniške zaloge. Visoka provizija ali primerna stalna plača se zagotovi. Ponudbe z označbo dosežanega opravila naj se pošiljajo pod „Visoki postranski zaslužek P. E. 1166“ na Rudolf Mosse, Praga.

Mejnarodno spedijsko posredovanje

Caro & Jellinek

Trst ul. Romagna št. 2 Trst.

TELEFON št. 1827

Podružnice: Dunaj, Budapest in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za poštvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu.

Pakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike.

Posiljanje vsake vrste po stalni nizki prevoznini.

Proračuni brezplačno.

Zaloga

izvozno-marčne (Export-Märzen) in vlečane (Lager)

pivo

v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Gieschhübler vedno sveže kisle vode po zmernih cenah

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti št. 10. A

Narodni kolek je

vdobiti pri upravi

„Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

REBLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZARTEVAR

KATALOGI BREZPLAČNO.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daje samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5%, na menjice po 6%, na zastave po 5%.

Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. Poštno hranilnični račun \$16.004.

Podpisani priporoča slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvoreno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno

krojačnico.

Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmerno. Naročbe se izvrše točno in se dostavljajo na dom.

Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. — Mnogoletna skušnja, katero si je prisvojil podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kroj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago.

Z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR.

POPOLEN IN BOGAT IZBOR

oblek, sukenj, ulstrov, površnikov, ranglan, kostumov in kožuhov

po izredno ugodnih cenah

v velikem skladišču

ALL'UNIVERSO

trg Carlo Goldoni št. 1

Najugodnejši pogoji!
za zavarovanje.

EDINA

zavarovalna družba

ki ima slovenskega

Prva češka na življenje
družba za zavarovanje splošna delniška
popolnoma vplačana delniška glavnica K 2.000.000.

glavnega zastopnika v Trstu

Zavaruje na življenje in na dohodke — na vse načine po zelo nizkih postavkah

Natančnejša pojasnila daje

glavno zastopstvo za slovenske dežel

v Trstu, ulica Torre Bianca št. 21 I. nd.

innjegova okrajna zastopstva v vseh mestih in v večjih krajih.

Pozor! **Važno za vsakega brez izjeme.**

Opozarja se vse one osebe, koje si nameravajo vkupiti za jesen in zimo obleko za moške in dečke, površnike, hlače od volne ali bombaža ter delavske hlače I. vrste, naj izvolijo obiskati veličansko zalogo v dobroznani

prodajalnici izgotovljenih oblek v ul. Arcata 1.
VIKTOR PISKUR.

Velik izbor in popolnoma konkurenčne cene.

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga, barvanega in črnega in zadnje novosti. POSEBNOST: obleke za zaročence.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko. Sprejemajo se naročbe za obleke.

Zovarna s zalogo pohišstva

svetlega in temnega
kakor tudi popolne kuhinje v najmodernejšem slogu po konkurenčnih cenah priporoča

V. Doplicher

ulica Chiozza št. 8 pri tleh
(nasproti dvorani „Tersicore“).

Dobro znana zaloga

manifaktur v partijah

ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravnoisto ulico št. 1, zraven „Kavarne Metropole“ (vogal Corso).

Doge za parkete

hrastove ali jelove prve vrste

prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni

Zaloga lesa - Miclaur

ulica Fonderia št. 7

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trvdki

Belli & Corsi

ulica Economo št. 12 (stari mlin).

„uničevalec lasij“
odpravi pri damah nelepe in sitne
lasi na obrazu

popolnoma s koreninami ter po deli kože tudi se naravno svežost, nežnost ter gladkobo. — Cena 7 kron. — Posilja povsod diskretno
I. SCHMIDEK, Budapest VII, Nyár-utca 18.

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 5—70 hektolitrov
dajapro po jako zmernih cenah trvdka Alex. Breyer i sinovi, Krizevac.

„Svetoivansko kons. društvo“
razpisuje službo

krčmarja. Oziralo se bo le na prosilce, ki dokažejo, da so popolnoma zmožni krčmarske obrti. — Prošnje se sprejema do dne 1. novembra t. l. — Zahteva se kaveja 500 K. Informacije in vse druge podrobnosti se pa izve vsako sredo v društveni krčmi (Narodni dom) ob 9. uri zvečer. Prošnje je pošiljati na odbor „Kons. društva“ pri sv. Ivanu (Narodni dom) pri Trstu. Odbor.

Podpisana priporoča slav. občinstvu svojo

gostilno

ki se nahaja v

ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazzoletti (ul. Miramar, vis-a-vis Jahališča Bachschmitt).

Toči vino prve vrste in pivo, ter kuhinja je preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

Priporočilsi za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Nad 40-leten uspeh.

Najstarejša medicinska specialiteta naše pokrajine.

PASTIGLIE PRENDINI
(od ogolunjene sladke skorje)

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v TRSTU.

Odlikovane z kolajnami in diplomami na prvih mejnarodnih razstavah.

Počasčene se zaupanjem odličnih zdravnikov ter predpisane kot domače zdravilo pri: grololu, kašlju, hripavosti, upadanju glasu, kataru.

Zamorejo jih vživati tudi otroci, nadalje pevci, govorniki ter učitelji, da zadobijo čist in svež glas.

NB. Pazite na nepošteno ponarejanja ter zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

V skatlicah: v lekarni „Prendini v Trstu“ ter v vseh boljših lekarnah tukaj in v Evropi.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386/89 K. izplačane odškodnine: 82.737.159/57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakoslovansko-narodno upravo.

Vsa pojamitla daje;

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljeje in smrti z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škoda cenjuje takoj in najkrajše. Učiva najboljši slovenski koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrajne namene.